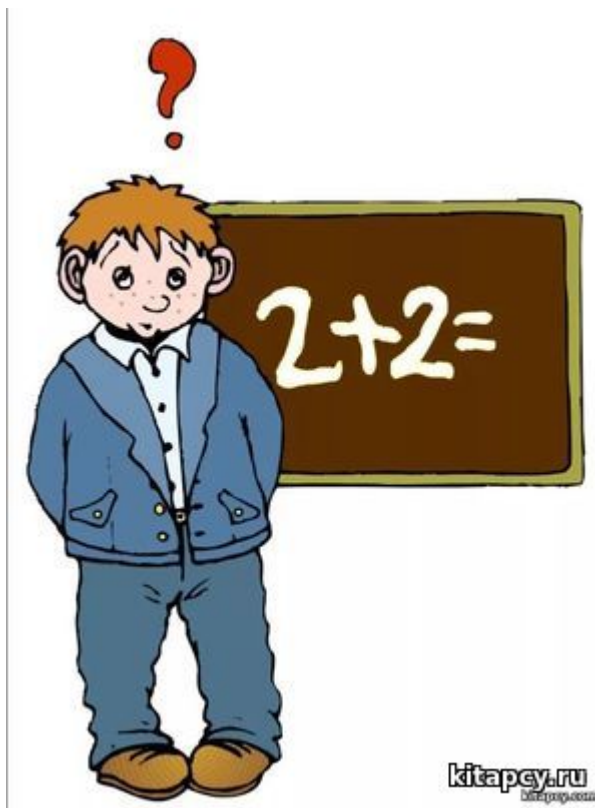

Durmuşy dynnymjyklar / hekaýalar toplumy – Synag günü

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 25 января, 2025

Durmuşy dynnymjyklar / hekaýalar toplumy – Synag günü SYNAG GÜNI

Ikimüňünjiler.

Iýun. Talyplaň ýyllyk synag günü.

Talapkär mugallyma synag tabşyrmaly topary jemläp, söze başlady:

-Pylany, pylany dagylar, awtomat baş. Pylany, pylany ikisine dört. Galanlary bahasyny gowulamak islese, gözel göwni. Synag petekleň her birem: “Haçan men, haýsy garamañlaýyň alnyndan çykarkam?” diýip, hanha gerşini tüňňerdip, terse dönüp ýatyr. Indi ýöne şu taýda araňyzda biri bar, -diýip, ýaşy kyrka ýakynlaberen, garçgaý bakyş, bezemen, owadan, özüne mazaly göwni ýetýän, şoň üçin hasam haýbatly görünyän mugallyma,

sesine nazym berdi:-Özi bilýändir. Meň “söýgüli talypjagaşym”!
Arly ýyllap, ne idili sapaga gatnap hezil berdi. Ne ibaly
jogap berip, baha toplady. Hany tur ýeriňden!

Talyp ýigdiň özi hakykatdanam bilýän ekeni.

Ýigrimiden agdyk oglan-gyz deň-duşlarynyň iň yzky hatarynda
busurylyp, oturan partasy bilen bir jan bir ten bolmaga
çytraşýar.

Arman, bolanok.

Näçe dogan okaşjak bolup jan çekse-de, parta ony öz süňňüne
kabul etmeýär.

Dodagyny münküldedip, bilen dogasyny ýetişibildiginden
sarnaýar.

Eşidenoklar.

Belki, eşidýändirlerem-de, öňem nijeme gezek ynamy ödemän,
synagdan çykan dessine beren wadasyny unudýanlardan bolansoň,
indi gulak gabardýan dälidirler.

“Howul bela, sowul bela! Da-a-t, Gaýtarmyş atajan! Özüň ýetiş!
Şu allajydan şu gezegem aldyрман-ýoldurman alyp çyksaň, ýoluňa
bir düýe!” diýişdirip, hudaýýoluna köke-sökedir, gant-pantdan
başlan sadakasy düýeden geçip pile ýetip barýar.

“Är lebizden koý bogazdan” diýilýäni – äht edensoň är hökmünde
sadaka aýdýan düýesini niredenem bolsa tapyp, bermeli
boljakdygy ýadyna-oýuna-da düşmeýär.

“Şertim şahyma” muň edäheti. Öňem şeýdýädi. Indem şeýtjegi
gümansyz.

Mugallymaň azmly buýrugy ýüz adamlyk okuw otagynda ýaňlanyp
gidensoň, etjek alajy ýok.

Turdy.

Ýüzünde-de aýatda-gaýypda kime ynanyan bolsa, hemmesine ynamy-
umydy puç bolanyň göwnigeçmesi eňşeýär.

Söm-saýak dymyp durmag-a gelşiksiz gördi. Üstesine-de häzir
synag aljak adamyň önünde.

Näme diýjeginem bilmedi. Şoň üçinem bir sekuntlyk oýlanmada,
içinden: “Äý-ý! Bir başa bir ölüm-läý! Akyllý kelle döwýänçä,
akmak oglun iki öýär-laý!” diýýän ýaly, ilkinji kellesine
gelen zady paýyrdadyp goýberdi.

-Salam, mollym!

Pyňk.

Ýanyndaky oturan ýeser gözli deňdeşi – her niçigem bolsa, öz
gamyny önünden iýip, bu mugallymaň sapaklaryny sypdyрман
gatnan – özünden arkaýyn. Şoň üçinem pyňkymaga ýaraýar.

“He-e-ý-h! Kime jan gaýgy, gassaba bolsa gülki gerek, oýun gerek şumat!” diýip dik duran, umytsyz lapykeçlik bilen oýlandy-da, aýdylan janly üçin idilip barýan goýun bakysy bilen solunda büküdp oturyşyna pyňkyran ýoldaşyna äňedip aldy.

-Ýaňyja otaga girenimizde hemmämiz bile salamlaşdyg-a, Pylanyýew!

-Uçursyz hormatlaýan adamyňa ýene bir öwran salam berseňem, günä bolmaz-laý, mollym!

Pyňk.

Dik duran soluna gazaply nazaryny aýlady.

Wah, şumat gözünde ol-a ok ekeni, meýdanda ot orulýan aňňal bolsady. Şu ýüzüni gizläp, pyňkyryp oturany bir heziller edip, kerçäp taşlasadyň!

Ol sallangy elini assyrynlyk bilen süýşürüp, ýoldaşynyň böwrüne hürsekläp goýberdi.

-Bä-ä, gadyrly talyplar, görüň-ä muny-y!-diýende, mugallymaň inçemikden nepis, mazaly sünnälenen gaşlary geň galmasyrama bilen gerildi:-asyl, bu biziň Neme janymyz, maňa biçak sarpa goýup, sapagyma gatnaman, her aýky kiçi synaglara-da burnuny görkezmän, mün bahana tapyp ýören eken-ä! Şeýlemi?!

-Jykk. Ondan däl. Tersine.

Pyňk.

“Äý seňemmir...Häzir şu pyňkyldysy bilen barça oýny döwüp, ahyrsoňunda hakyky çyn ikiligi ýelmeder-laý, men maňlaýy küle çökene!”.

Ol gözilmez çaltlykda çepine alaryldy.

Arman, mugallym bar. Şu mahal, şu otagda diňe öz-özleri dagy bolaýsa, oňa aýtmalyja üç-dört agyz nemeje sözjagazlar hakyýt diliniň ujundan bökmäge häzirlendiler welin...

Wah, arman! Adalat yok-da, ýeriň ýüzünde. Ýeri däl. Ýagdaý başga.

-Ýeri bolýa! Sen Pylanyýew, nemesiräp, öňküleň ýaly owadanja, ýitiije gepjagazlar bilen meniňem başymy-gözümi aýlap, birje çalajan üçlүjek alaýjaksyň welin, bilip goý, bu saňa başartmaz! Ýöne, şonda-da men adamkärçiligiň hatyrasyna, saňa ýekeje şert goýaýyn! Ine sen arly ýyllap, meň dersimi düzüwli diňlemediň. Amaly hem söhbet sapaklarda, her bir soragy, jedelli meseleleri ara alyp maslahatlaşmaga, çekişmelere goşulmadyň. Indem meniň saňa teklibim, sen maňa ýekeje zat geple! Diňeje ýekeje zat gürläp ber. Onsoň jomartlyk menden

galsyn! Men saňa şol ölhít üçlügi dözeýin! Ýöne men çak edýän, has takygy ynanýanam, bilýänem! Sen hiç zat gepläp bilmersiň! Sebäbi bir zatlar gürlemek üçinem, nämedir bir zat bilmeli! Bol hany!

Dik duran demsalymlyk iňkise gitdi.

Pyňk.

Oň pikirlenýänsiremesine ýanyndaky ýene-de saklanyp bilmedi.

Ol özüne alarylanda-da, dodaklaryny müňk-müňk etdi. Göwnüňe bolmasa, ol: “Druk, nä kellä agram salýaň-aýt? Nä, ýa o taýda bir zat ba:dyr öýdüp dörjeleýäňmi? Gara basga galma, druk, ýok zady näçe agtar – öldür tapmarsyň!” diýip sessiz pyşyrdap goýberen ýalydy.

-Ähem, ühüm,-edip, onýança haýsam bolsa bir zatlary ýadyna salan dek, dik duran bogazyny arçap, hemmeleň ünsüni özüne çekdi. Soňam ylla bir şondan oň adam tohumy dünýä gelip, hiç kesiň eşitmedik pynhan syryny aýan etmekçi bolýan dek, agraslandy. Birdenem kükregini howadan doldurdy-da, diýdi:

-Täze ýylyňyz gutly bolsun, hormatly mollym!

Oturanlar, ilk-ä aňk-taňk boldy.

Iýun.

Tomus.

Täze ýyl küje, gutlag küje?

Ýa öňünden gutlap goýýamyka?

Birdenem, hemmesiniň aňyna ýetdi.

Okuw otagynyň içi ala-pakyrdy boldy. Gözlerini ýaşardyp, arkan-ýüzin gaýşyp gülýän, zabun mugallyma-da, gülkiň arasynda, oňa üçlük goýýandygyny zordan mälim etdi. Satiriki hekaýalar